

PATRON ROKU 2026 STOWARZYSZENIA ELEKTRYKÓW POLSKICH – INŻ. TOMASZ JÓZEF RUŚKIEWICZ (1867-1926)

W dniu 25 czerwca 2025 r. Zarząd Główny Stowarzyszenia Elektryków Polskich, na wniosek Oddziału Kieleckiego SEP oraz zgodnie z rekomendacją Centralnej Komisji Historycznej SEP ustanowił patrona Roku SEP 2026 – inż. Tomasza Józefa Ruśkiewicza – mieszkańca ziemi świętokrzyskiej, elektryka, przemysłowca, humanistę, społecznika, współzałożyciela Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich.

Informacje o Patronie zamieszczone są w wydaniu 1/2026 Wiadomości Elektrotechnicznych, odstępnego także na stronie www.wiadomoscielektrotechniczne.pl

Patron Roku 2026 Stowarzyszenia Elektryków Polskich inż. Tomasz Józef Ruśkiewicz (1867-1926) elektryk – przemysłowiec – humanista – społecznik

Na dzieje polskiej techniki i organizowanie się Polaków inżynierów i techników w XIX w. istotny wpływ miał brak państwa polskiego. Sto dwadzieścia trzy lata zaborów pogłębiły cywilizacyjne zróżnicowanie poszczególnych obszarów dawnej Rzeczypospolitej. Wspomnieć należy, że Rzeczpospolita zniknęła z mapy Europy w tym czasie, kiedy dzięki połączeniu tworzącej się gospodarki rynkowej z rewolucją techniczną i osiągnięciami ówczesnych nauk przyrodniczych siłą napędową rozwoju stały się początkowo maszyny parowe, a później wykorzystanie energii elektrycznej.

POCZĄTKI ORGANIZOWANIA SIĘ ELEKTROTECHNIKÓW NA ZIEMIACH POLSKICH, NA PRZEŁOMIE XIX I XX W.

Gospodarki na zachodzie Europy zaczęły rozwijać się szybciej, a nowo powstała elektrotechnika stała się ważną dziedziną techniki i wiedzy. Rozpoczęła się światowa kariera elektryczności. Powstały pojęcia zawodu elektrotechnika, technika elektrotechnika i tytuł zawodowy inżyniera o specjalności elektrotechnicznej. Coraz szersze zainteresowanie elektrotechniką i szybki wzrost jej gospodarczego znaczenia spowodowało, że na przełomie XIX i XX w. zaczęły powstawać na ziemiach polskich, początkowo nieformalne organizacje polskich elektrotechników. Powstały one głównie w większych ośrodkach skupiających liczniejsze środowiska elektryków. Przyjmowały one formy organizacyjne możliwe do akceptacji przez władze zaborców w danym regionie.

Rys. 1. Tomasz Ruśkiewicz

TOMASZ JÓZEF RUŚKIEWICZ (1867-1926), MIESZKANIEC ZIEMI ŚWIĘTOKRZYSKIEJ, ELEKTRYK – PRZEMYSŁOWIEC – HUMANISTA – SPOŁECZNIK, WSPÓŁZAŁOŻYCIEL STOWARZYSZENIA ELEKTROTECHNIKÓW POLSKICH

MIEJSCE URODZENIA, MŁODOŚĆ, WYKSZTAŁCENIE

Kim był człowiek, którego główną ideą było ożywienie i spolszczenie krajowego przemysłu elektrotechnicznego? Czym zasłużył się dla historii? Oto Jego niezwykle ciekawa skrócona biografia ukazująca bogaty dorobek w wymiarze zawodowym i społecznym.

Tomasz Ruśkiewicz – szlachcic dziedziczny herbu Wielorad urodził się 22 listopada 1867 r. w Kosińskich w Królestwie Polskim. Był synem Ludwika – inżyniera architekta i Melanii z Machnickich, wnukiem Bartłomieja urzędnika Komisji Skarbu w Królestwie Polskim.

Młodość spędził w Kielcach, gdzie uczęszczał do gimnazjum, które ukończył maturą w 1885 r. Lata szkolne w Kielcach pozostawiły w jego życiu niezatarte wspomnienia i związek z Kielcami, w czasie których zaprzyjaźnił się ze Stefanem Żeromskim. Byli uczniami tej samej klasy.

Uczniowie Rządowego Gimnazjum Męskiego w Kielcach mieli bardzo miły zwyczaj. Gdy opuszczali mury szkoły, wręcali sobie na pamiątkę fotograficzne portreciki z podpisem, datą i dedykacją na odwrocie.

Po ukończeniu Gimnazjum w Kielcach (1885 r.) i uzyskaniu matury podjął studia na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Uniwersytetu w Petersburgu, uzyskując w 1889 r. tytuł kandydata nauk matematycznych. W czasie studiów związany był z tajnym Związkiem Młodzieży Polskiej „Zet”, szerzącym zasady sumienności, rzetelności i pracy organicznej, a także narodowe tradycje polskie. Uczestniczył w tajnej działalności polityczno-oświatowej młodzieży: był prezesem Zjednoczonego Koła Młodzieży Polskiej w Petersburgu i członkiem Ligi Polskiej. Za działalność patriotyczną wśród młodzieży polskiej był więziony przez władze rosyjskie w Petersburgu.

Do kraju powrócił w roku 1890 i zamieszkał w Warszawie. Uczestniczył w organizacji obchodów 100-lecia Konstytucji 3 Maja, za co został przez władze rosyjskie aresztowany i skazany na rok więzienia w Cytadeli Warszawskiej (od 14 września 1891 r. do końca roku 1892 r.),

Rys. 2. Herb Wielorad

Rys. 3. Budynek gimnazjum kieleckiego dawniej i dziś